

До Научното жури,
Утвърдено със Заповед № РД-38-546 от
18.11.2021 г. на Ректора на СУ „Св.
Климент Охридски“

Становище

От доц. д-р Изабела Георгиева Чакърва-Димитрова,
доцент по административно право и административен процес
в Юридическия факултет на Великотърновския университет
„Св. св. Кирил и Методий“

относно дисертационния труд на
Александра Василева Николова,
докторант в редовна форма на обучение към катедра
„Конституционноправни науки“ при Юридическия факултет на
СУ „Св. Климент Охридски“

на тема:

**„Политическото представителство – класическа концепция и
съвременни проблеми“**

представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
по професионално направление: 3.6. Право (Конституционно право)

Уважаема госпожо председател,

Уважаеми членове на научното жури,

Със Заповед № РД-38-546 от 18.11.2021 г. на Ректора на СУ „Св.
Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури по защита
на дисертационния труд на докторанта Александра Василева Николова на

тема: „Политическото представителство – класическа концепция и съвременни проблеми“, като на първото заседание на научното жури ми е възложено да изготвя становище.

I. Данни за докторанта и докторантурата.

Александра Василева Николова е завършила право в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ през 2012 година.

Професионалният път на Александра Николова започва като репортер в Българска национална телевизия (ноември 2006 г. – януари 2008 г.). В периода юни 2013 г. – септември 2014 г. е сътрудник в адвокатска кантора. Александра Николова в периода октомври 2015 г. – февруари 2017 г. е съветник в кабинета на заместник министър председателя по координация на европейските политики и институционалните въпроси, в периода септември 2017 г. – септември 2018 г. е сътрудник към Съюза на съдиите в България. От месец май 2021 година и понастоящем е правен експерт в Конституционния съд на Република България. Заеманите различни длъжности обогатяват професионалния ѝ опит и подпомагат подготовката на дисертационния труд.

Александра Василева Николова е зачислена като редовен докторант към катедра „Конституционноправни науки“ при Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ със срок на обучението от 1.02.2014 г. до 1.02.2017 г. Александра Николова е издържала докторантските изпити, изпълнила е и останалите изисквания по учебния план. Успешно е проведена вътрешната защита и представеният дисертационен труд на тема „Политическото представителство – класическа концепция и съвременни проблеми“ е насочен към публична защита.

Процедурата, съобразно § 40 от ПЗР на ЗРАСРБ, се провежда в съответствие с правилата преди промяната на ЗРАСРБ, обн. ДВ, бр. 30 от

2018 г., в сила от 04.05.2018 г., във връзка с § 7, ал. 1 и ал. 2, т. 2 от ПЗР на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

II. Данни за дисертацията и автореферата.

Дисертационният труд на тема „Политическото представителство – класическа концепция и съвременни проблеми“ е с обем от 256 страници, който включва заглавна страница, съдържание, същинска част и използвана литература. Същинската част в структурно отношение се състои от увод, три глави и заключение, като всяка от главите съдържа параграфи.

Докторантът е направил общо 498 бележки под линия. В дисертацията си Александра Николова се позовава на множество научни изследвания на български и чужди автори, които са коректно представени и цитирани. В изследването си докторантът се позовава на решения на Конституционния съд, както и на решение на Върховния съд на САЩ и на германския Федерален конституционен съд.

Представеният автореферат съответства на съдържанието на дисертацията. В автореферата са включени и нейните приносни моменти.

III. Съдържание и обща оценка на дисертационния труд.

В увода като отправна точка на научното изследване докторантът обосновава необходимостта от изясняване на етимологията на понятието ‘представителство’ и проследяването му в исторически план. Използваната методология способства да се достигне до съвременната концепция за политическото представителство. В края на увода докторантът очертава предмета на изследване и възприетата структура на дисертационния труд.

Глава първа започва с кратък преглед на историческите корени на политическото представителство. Докторантът представя дефиниции, дадени от различни автори, на понятията ‘представителство’ и ‘политическо представителство’. Важно място в тази част на изследването заема разграничението между ‘представителството’ като понятие, което се ползва в публичното право и по-конкретно в конституционното право, и ‘представителството’ – като институт на частното право. На базата на направения анализ докторантът извежда пет съставляващи компонента на политическото представителство. В първа глава докторантът представя и класификациите на отделни автори и посочва видовете политическо представителство без да фаворизира някои от тях. В края на първа глава Александра Николова извежда пет функции на политическото представителство.

Във втора глава чрез проследяване на възгледите и вижданията на избрани автори, отнасящи се до политическото представителство, докторантът цели да разкрие формирането на класическата концепция за политическото представителство. В тази глава докторантът разглежда реструктурирането и трансформацията на понятието, използвайки историческия метод, като започва от идеите на либералния конституционализъм, проследява промените, настъпили в резултат на демократизацията на политическия живот, за да достигне до ерата на политическите партии и доктрините на обвързания и свободния мандат. В последния параграф на втора глава се представя обобщение на класическата концепция за политическото представителство.

Трета глава на дисертационния труд е посветена на съвременните проблеми на политическото представителство. В нея фокусът на изследване е върху значими за съвременното общество проблеми. Докторантът анализира въпросите за модела на представителството, за легитимността на представителството на държавата, за финансирането на

политическите партии, а също така и за разликите в представителството, когато представителите са излъчени чрез избори и когато не са формално избрани. В края на трета глава се разглежда появата на т.нар. „дигитални партии“.

Цялостно дисертацията следва да се оцени положително. Тя разкрива задълбочено проучване от страна на докторанта както на възникването и развитието на класическата концепция за политическото представителство, така и на най-новите и актуални въпроси и проблеми, свързани с неговото съвременно приложение. От научното съчинение личат отличната теоретична подготовка на докторанта по избраната тематика. Разискваните въпроси относно финансирането на политическите партии, появата на дигиталните партии и др. придават практическа стойност на научното изследване. Същото отговаря на изискванията на ЗРАСРБ за придобиване на научната и образователна степен „доктор“.

Дисертационният труд показва, че Александра Николова притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания.

IV. Научни приноси.

Дисертационният труд представлява завършено самостоятелно изследване върху класическата концепция за политическото представителство и върху отделни съвременни проблеми. Научната работа разглежда основните етапи във формирането на концепцията за политическото представителство. За практическото значение на дисертацията допринасят включените в нея актуални въпроси в глава трета.

Дисертацията притежава конкретни приносни моменти, част от които са следните:

- разграничението между ‘представителството’ в конституционното право, и ‘представителството’ като институт на частното право, както и изложеното на тази база виждане относно оформяне на понятие за представителство, собствено за конституционното право;
- научен принос притежават разсъжденията, направени при дефиниране на петте съставляващи компонента на политическото представителство, както и извеждането на неговите функции;
- с приносен характер е разглеждането на политическото представителство в контекста на развитието на конституционализма;
- анализът на новия организационен модел, свързан с появата на т.нар. „дигитални партии“ и др.

Посочените научни достижения не изчерпват приносния характер на дисертационното изследване. Изброените се открояват като по-значими за развитието на конституционноправната наука.

Александра Василева Николова предоставя в процедурата за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и свои статии съобразно изискванията на ЗРАСРБ. Дисертацията и статиите са на необходимото научно равнище и разкриват задълбочената теоретична подготовка на докторанта.

V. Заключение.

Оценката ми на предоставения за становище дисертационен труд е положителна. Александра Василева Николова е представила за защита цялостно и завършено научно съчинение. Същото отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. Поради гореизложеното категорично давам своята

положителна оценка на дисертационния труд на тема: „Политическото представителство – класическа концепция и съвременни проблеми“ и предлагам Александра Василева Николова да придобие образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.6. „Право“ (Конституционно право).

15.12.2021 г.

Член на научното жури:

Гр. Велико Търново

/Доц. д-р Изабела Чакърва-Димитрова/